

Tyresö kommun
Barn och utbildningsförvaltningen
Marika Lyman
Utredare
08-5782 91 53
marika.lyman@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE

2017-02-01

1 (2)

Diarienummer
2016/BUN 0151

Barn- och utbildningsnämnden

Verksamhetsberättelse 2016 för barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområden

Förslag till beslut

1. Verksamhetsberättelse för verksamhetsområde 1 Förskola och pedagogisk omsorg 2016 med uppfyllelse av mål och särskilda uppdrag samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.
2. Verksamhetsberättelse för verksamhetsområde 2 Grundskola inklusive grundsärskola och fritidshem 2016 med uppfyllelse av mål och särskilda uppdrag samt uppföljning av verksamhet, kvalitet, ekonomiskt resultat och riskhanteringsplan godkänns.

Barn- och utbildningsförvaltningen



Monika Larsson
Förvaltningschef



Marika Lyman
Utredare

Beskrivning av ärendet

Barn- och utbildningsförvaltningen har sammanställt verksamhetsberättelser 2016 för barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområden:

1. Förskola och pedagogisk omsorg
2. Grundskola inklusive grundsärskola och fritidshem.

Verksamhetsberättelserna redogör för uppfyllelsen av mål och särskilda uppdrag för 2016 från kommunplan och nämndplan. Verksamheten och dess kvalitet har följts upp liksom det ekonomiska resultatet. Dessutom redogörs för vidtagna åtgärder för att hantera risker och resultatet från kontrollinsatser enligt årets riskhanteringsplan.

Mål och uppdrag 2016

Barn- och utbildningsnämnden har definierat tre delmål för att nå målet att bli en av Sveriges bästa skolkommuner. För att nå målet ska förskola och skola präglas av trygghet, delaktighet och höga resultat.

Inom förskolan bedöms målet delvis vara uppfyllt. 90 procent av vårdnadshavarna anger att de är nöjda med förskoleverksamheten, men trenden är svagt nedåtgående. Upplevelsen av trygghet och fokus på lärandet har relativt stabila resultat. Barns och vårdnadshavares delaktighet är fortsatt ett område som behöver ges fokus. Grundskolan når höga resultat. Eleverna har höga kunskapsresultat. Meritvärde, andel behöriga till gymnasiet samt andel elever med fullständiga betyg har haft en positiv utveckling de senaste åren. Något sämre resultat när det gäller elever med fullständiga betyg vårterminen 2016. Även områdena delaktighet och trygghet visar ökande eller stabila resultat. Eleverna är i hög grad nöjda med sin skola.

Resultaten för det strategiska målområdet attraktiv arbetsgivare är relativt lågt för både förskolan och grundskolan. Trenden är att sjukfrånvaron ökar och når över 10 procent inom förskolan och 7 procent i grundskolan. Andra mått som ger en indikation på hur attraktiv kommunen uppfattas som arbetsgivare är hur många anställda som skulle rekommendera Tyresö kommun som arbetsgivare. Även här har förskolan och grundskolan relativt låga resultat. Frågan är mångfacetterad och ett antal faktorer har betydelse för medarbetarnas uppfattning om kommunen som en attraktiv arbetsgivare; kollegialt lärande,

likvärdighet, möjligheter till kompetensutveckling, medarbetes förutsättningar, ledarskap och arbetsmiljö är bara några aspekter.

Förskolan når goda resultat vad gäller det strategiska målområdet god och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter. Grundskolan når inte lika höga resultat. Förvaltningen arbetar intensivt på flera nivåer för ökat förtydligande av budgetprocessen, förändrat budgetarbete, tät uppföljning och analys av verksamhet och ekonomi samt en tydligare kravställning om en budget i balans för hela verksamhetsområdet.

Förskolan liksom grundskolan har en hög uppfyllelse av de särskilda uppdragen från kommunplan och nämndplan.

Viktiga händelser under 2016

Organisationen verkställs och utvärderas

Den 1 januari 2016 realiserades förvaltningens nya organisation.

Förskoleverksamheten skiljdes från grundskolans organisation och verksamhetscheferna för förskola och grundskola blev chefer för förskolechefer respektive rektorer. För att åstadkomma en organisation med en ökad likvärdighet mellan de kommunala enheterna, större möjligheter för förskolechefer och rektorer att driva ett gott pedagogiskt ledarskap samt ha en hållbar organisation där resurserna används på ett effektivt sätt, var målet att hitta en rimlig nivå på omfattning av ansvarsområde för en chef. För förskolan är riktmärket två förskolor per chef och för grundskolan en skola per rektor. Under april-oktober utvärderades omorganisationen. Ett hundratal personer intervjuades, såväl chefer och personal inom förvaltningen, som andra förvaltningschefer och chefer inom centralt placerade stödfunktioner. Majoriteten ställde sig positiva till organisationsdelningen av förskola och grundskola, och de effekter som följer av att respektive verksamhetsområde ges fullt fokus och leds av varsin verksamhetschef. Många utvecklingsprocesser har dragits igång (exempel är bland annat justeringar inom organisation och roller samt satsningar på kollegialt lärande) och det finns stor förväntan på dess resultat.

Förändringar i riktlinjer och efterfrågan ställer krav på lokaler och organisation

I Tyresö kommun ökade efterfrågan på förskoleplatser under våren 2016, vilket ledde till att det uppstod en brist på platser i februari. Åtgärder sattes in i för att avhjälpa platsbristen. Bland annat öppnades två provisoriska paviljonger; två avdelningar vid Tyresö skola (Tyresö förskola) och två avdelningar vid Kardemummans förskola. 2016 kom Skolverket ut med nya riktmärken för barngruppernas storlek. Ett statsbidrag lämnas för att minska barngrupperna. Tolv förskolor fick statsbidrag och har påbörjat arbetet med att skapa mindre barngrupper – oftast genom organisationsförändringar och mindre ombyggnationer. En behovsanalys för lokalbehoven inom förskola och grundskola har tagits fram för att ha en bättre framtida beredskap.

Läsåret 2015/2016 fördubblades andelen nyanlända ungdomar (94 stycken) jämfört med läsåret innan. Flertalet nyanlända kom till högstadiets årskurs 8 och 9. Modersmålstjänsterna utökades och spridningen bland skolor som tog emot nyanlända ökade under 2016. Trots ökningen fick nyanlända snabbt en skolplacering. Med anledning av den ovanligt stora förändringen i elevsammansättningen i årskurs 9, tillsammans med svårigheter att betygsätta elever som kommit till Sverige kort tid innan slutbetygen sattes, ändrade Skolverket redovisningen av nyckeltalen för genomsnittligt meritvärde, gymnasiebehörighet och elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen. Ändringen infördes för att minska risken för missvisande jämförelser över tid mellan skolor och kommuner.

Särskilda insatser

Regeringens satsning Lärarlönelyftet har ökat lönespridningen bland förskollärare och lärare och höjt medellönen. Kommunen fick totalt 12,5 miljoner i statliga medel till satsningen varav 6,1 miljoner kronor nyttjades under hösten. Satsningen kom 22 legitimerade förskollärare och 242 legitimerade lärare, utbildade fritidspedagoger och modersmåls lärare till del. Satsningen blir permanent i Tyresö kommun.

Under året genomfördes två efterfrågade satsningar inom förskolan; en arbetsmiljö satsning då inköp av arbetskläder till all pedagogisk personal genomfördes samt uppstart av pedagogiska nätverk för att stärka de kollegiala läroprocesserna.

I grundskolan togs ett strategiskt beslut om att alla skolor inom två år ska ha påbörjat satsningen bedömning för lärande (BFL). Det är en kompetensutveckling för lärare som syftar till att stärka pedagogernas förmåga att tidigt utvärdera elevens planerade kunskapsutveckling, samt ytterst göra elever till ägare av sitt eget lärande. Parallellt med BFL sker ett forskningsbaserat utvecklingsarbete PRIO (Planering, Resultat, Initiativ och Organisation) i Tyresös grundskolor sedan hösten 2015. Arbetet fokuseras på att förbättra skolans stödprocesser för att kunna lägga mer tid på pedagogiska diskussioner och elevernas ökade måluppfyllelse. Hitills har 5 av 13 skolor genomlysts. Mötesstruktur och det kollegiala lärandet är utvecklingsområden som återkommer i flera skolor.

Sammanfattande slutsatser och prioriterade områden

Kvalitén i den löpande verksamheten i förskola och grundskola bedöms vara god som helhet, dock är den framförallt ojämn mellan förskolorna. Många processer har satts igång under 2016 som syftar till att kvalitetssäkra styrning och uppföljning av verksamheten. Förändringsarbete tar tid och effekterna syns oftast efter ett par år.

Det systematiska kvalitetsarbetet har fått fokus under året. Dels har de nationella målen (kvalitetsledningen) vävts in i målstyrningen och enheternas planer har fått ett förändrat innehåll och gått från en beskrivande enhetsplan till en aktivitetsstyrd och framåtsyftande aktivitetsplan. Resultatdialoger har utvecklats där verksamhetschefen tillsammans med förskolechef eller rektor för en dialog om förskolans respektive skolans resultat. Samtalen blir en utgångspunkt för skolans systematiska kvalitetsarbete. Resultatdialogerna innehåller samtal kring måluppfyllelse, kunskapsresultat, det systematiska arbetsmiljöarbetet och budgetuppföljning. Under året testades även ett nytt metodstöd för fördjupad analys av förskolans och grundskolans systematiska kvalitetsarbete, framtaget av SKL, och går under namnet Leda för resultat skola. Metoden innebär att ett grundligt analysarbete leder till ett uppdrag med tydliga mål som ges till ett förbättringsteam i verksamheten. Beslut har fattats att fortsätta utveckla metoden för skolverksamheten, och förvaltningen ska kunna erbjuda stöd i arbetssättet.

Prioriterade områden 2017/2018

Förvaltningen har utifrån resultat, riskbedömningar och kvalitetsuppföljningar identifierat ett par fokusområden som behöver arbetas vidare med under 2017 och 2018.

- **Fortsatt arbete med värdegrundsarbetet** – ”En förskola och skola för var och en 2.0”
- **Stärka helhetssynen och förtroendet** mellan verksamhet, förvaltningsledning och kommunledning.
- **Stärka perspektivet 1-16 år.** Särskilt viktigt att slå vakt om när organisationens två verksamhetsområden utvecklas i olika takt.
- **Satsning på digitaliseringen.** En IKT-strategi för förvaltningen är framtagen under 2016. Området är strategiskt viktigt och kräver fortsatt fokus för att realiseras. Satsningarna kommer att kräva tid och resurser.
- **Attraktiv arbetsgivare** är ett strategiskt målområde som måste ges prioritet för att vända den negativa trenden av sjukfrånvaron. Här krävs en rad insatser. Projekt är initierade.
- För att nå målet om god hushållning och effektiva verksamheter krävs fortsatta **resultatdialoger och en kvalitetsutveckling av verksamhetsstödet** för fördjupat analys- och förbättringsarbete på såväl förvaltnings- som enhetsnivå.
- **Lokalstrategiarbetet.** Behoven förändras över åren och med en god framförhållning inför förändrade behov kan resurser användas effektivt.
- Översyn av principer för **resursfördelning** utifrån bidrag på lika villkor.

Bilagor

1. Verksamhetsberättelse för verksamhetsområde 1 Förskola och pedagogisk omsorg 2016.
2. Verksamhetsberättelse för verksamhetsområde 2 Grundskola inklusive grundsärskola och fritidshem 2016.
3. Rapport – Gemensamma särskilda uppdrag SOC, BUN, GAN.